

Redakcja: Sławomir Poleszak (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Aleksandra Kuczyńska-Zonik, Jakub Olchowski, Konrad Pawłowski, Agata Tatarenko

Nr 1310 (50/2025) | 12.03.2025

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Agata Tatarenko

Francja wobec wojny w Ukrainie – wsparcie militarne, dyplomacja i dążenie do europejskiej autonomii strategicznej

Francja od początku pełnoskalowej wojny Rosji z Ukrainą, rozpoczętej w 2022 r., konsekwentnie wspiera Kijów, stopniowo zwiększając zakres pomocy wojskowej i humanitarnej. Szacuje się, że do grudnia 2024 r. na wsparcie militarne przeznaczyła ok. 4,9 mld euro, dostarczając m.in. armatohaubice CAESAR, myśliwce Mirage 2000, pociski SCALP oraz systemy obrony powietrznej. Wobec osłabienia zaangażowania USA prezydent Emmanuel Macron zapowiada intensyfikację działań pomocowych dla Ukrainy, w tym udostępnienie danych wywiadowczych, a także zmiany w architekturze bezpieczeństwa Europy. Propozycje te, w tym *nuclear sharing*, budzą jednak kontrowersje wśród samych francuskich elit politycznych i społeczeństwa, gdzie opinie na temat zagrożenia ze strony Rosji nadal są podzielone.

Od momentu rozpoczęcia pełnoskalowej wojny Rosji z Ukrainą w lutym 2022 r. Francja konsekwentnie wspiera Kijów zarówno w wymiarze militarnym, jak i humanitarnym. Na tle innych państw europejskich wsparcie Ukrainy, zwłaszcza przez prezydenta Emmanuela Macrona, budziło rozmaite oceny, w tym w samej Francji. Jednak w miarę rozwoju konfliktu Francja stopniowo zwiększała zakres udzielanej pomocy. W obliczu zapowiedzi wycofania się Stanów Zjednoczonych ze wsparcia dla Ukrainy francuskie władze postanowiły zintensyfikować swoje działania.

Pomoc wojskowa. Według szacunków Kiel Institute for the World Economy do grudnia 2024 r. Francja przeznaczyła na pomoc wojskową dla Ukrainy ok. 4,9 mld euro (5,3 mld dolarów). Z kolei z informacji dostępnych na stronie Ministerstwa Obrony Francji wynika, że od początku rosyjskiej agresji, tj. od 24 lutego 2022 r., do 31 grudnia 2023 r. Francja dostarczyła Ukrainie sprzęt wojskowy o łącznej wartości 2,615 mld euro. W ramach ochrony osobistej przekazano 6200 hełmów, 6500 kamizełek kuloodpornych, 1100 kombinezonów CBRN, 3100 kompletów odzieży zimowej oraz 3700 apteczek. Do wsparcia działań nocnych dostarczono 445 noktowizorów. Na potrzeby walki z pojazdami opancerzonymi Ukraina otrzymała 1002 granatniki przeciwpancerne AT4 oraz 3 systemy przeciwpancerne MILAN, przy czym liczba dostarczonych rakiet pozostaje niejawna. Artyleria została wzmocniona przez 6 armatohaubic TRF1, 30 samobieżnych armatohaubic CAESAR, 4 wyrzutnie rakiet i 10 moździerzy kalibru 120 mm. Przekazane systemy obrony przeciwlotniczej obejmują 2 systemy CROTALE NG, 6 wyrzutni MISTRAL i jeden system SAMP/T, przy czym dane dotyczące liczby rakiet ASTER używanych w ostatnim z wymienionych systemów nie zostały ujawnione. Wśród pojazdów opancerzonych znalazło się 38 jednostek AMX-10 RC oraz 250 transporterów VAB, zarówno w wersji bojowej, jak i sanitarnej. Do wsparcia transportu przekazano 120 lekkich pojazdów VLTT P4 oraz 6 ciężarówek GBC 180. Francja regularnie zaopatruje Ukrainę także w paliwo, produkty naftowe, paliwo lotnicze oraz amunicję strzelecką, granaty i pociski. W zakresie systemów transmisji Ukraina otrzymała 100 skanerów częstotliwości oraz 30 terminali IRIDIUM. Dodatkowo przekazano 10 systemów wykrywania dronów i 160 jednostek rozpoznawczych. Wsparcie inżynieryjne obejmuje 38 000 zapalników, 17 000 detonatorów, 43 000 elementów pirotechnicznych i 3600 min przeciwpancernych. Do sił ukraińskich trafiło także 55 karabinów maszynowych kal. 7,62 mm, 560 kal. 12,7 mm, 1000 sztuk karabinów FAMAS oraz 20 karabinów wyborowych¹.

Ze względu na zdominowanie ukraińskiego teatru wojny przez komponent lądowy wśród przekazanego sprzętu szczególną rolę odegrały samobieżne armatohaubice CAESAR, które znacząco wzmocniły zdolności artyleryjskie

¹ French Military Equipment Delivered to Ukraine, https://www.defense.gouv.fr/sites/default/files/ministere-armees/French%20Military%20Equipment%20Delivered%20to%20Ukraine_UK.pdf [07.03.2025].

Ukrainy, a także pociski dalekiego zasięgu SCALP, umożliwiające precyzyjne ataki na rosyjskie cele na okupowanych terytoriach.

Niezwykle istotnym elementem francuskiego wsparcia były **myśliwce Mirage 2000**. Decyzję o ich przekazaniu Emmanuel Macron ogłosił w czerwcu 2024 r. Pierwsze z nich dotarły do Ukrainy na początku lutego 2025 r. Choć prezydent Francji nie podał dokładnej liczby samolotów przeznaczonych dla Ukrainy, według doniesień Francja prześle 6 z 26 posiadanych myśliwców Mirage 2000-5. Przeszły one modernizację, obejmującą montaż szklanych kokpitów, zaawansowanych systemów celowniczych, nowych radarów i komputerów pokładowych, co poprawia ich zdolności do ataków naziemnych oraz zwiększa przeżywalność załogi. Dostarczenie Mirage 2000 przez Francję wpisuje się w szerszy proces wzmacniania ukraińskiego lotnictwa, który w 2024 r. obejmował także przekazanie amerykańskich F-16 przez europejskich sojuszników, takich jak Dania i Holandia, oraz m.in. myśliwców MiG-29 z Polski i Słowacji.

Decyzja USA o zawieszeniu pomocy wojskowej i wywiadowczej dla Ukrainy stawia Europę w nowej sytuacji, w której konieczne jest przejęcie większej odpowiedzialności za bezpieczeństwo regionu. Francja natychmiast podjęła kroki mające na celu wypełnienie luki po amerykańskim wsparciu. Jednym z kluczowych działań było udostępnienie Ukrainie wojskowych danych wywiadowczych, co pozwoli na planowanie działań operacyjnych i zwiększy zdolności obronne Kijowa. Francuska pomoc obejmowała także szkolenia dla Ukraińskich Sił Zbrojnych.

Pomoc humanitarna. Do 1 września 2024 r. Francja przeznaczyła ponad 434 mln euro na pomoc humanitarną dla Ukrainy, finansując różnorodne projekty pomocowe. Działania te rozpoczęto w marcu 2022 r. Wówczas Centrum Kryzysowe i Wsparcia francuskiego Ministerstwa Europy i Spraw Zagranicznych skoordynowało przekazanie nadzwyczajnej pomocy o wartości 2,4 mln euro. Transport obejmował 55 ton darów, w tym namioty, leki i żywność, które miały zaspokoić najpilniejsze potrzeby wskazane przez władze Ukrainy.

Francja angażuje się również w działania na rzecz ochrony ludności cywilnej oraz odbudowy infrastruktury krytycznej w Ukrainie. Współpracuje z organizacjami międzynarodowymi i pozarządowymi, aby zapewnić skuteczną dystrybucję pomocy, dostarczając sprzęt medyczny, żywność, środki higieniczne, sprzęt przeciwpożarowy oraz pojazdy ratunkowe.

Dyplomacja i współpraca międzynarodowa. Prezydent Francji od początku wojny Rosji z Ukrainą podejmował liczne działania dyplomatyczne mające na celu zarówno wspieranie Ukrainy, jak i wypracowanie strategii na poziomie europejskim. Przez pewien okres po pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę Macron był zwolennikiem zakończenia wojny w wyniku działań dyplomatycznych, czego wyrazem były rozmowy z Władimirem Putinem.

Francja aktywnie działa w ramach NATO oraz Unii Europejskiej, podkreślając konieczność budowy wspólnej europejskiej strategii bezpieczeństwa, szczególnie w obliczu potencjalnego osłabienia zaangażowania USA w regionie. Prezydent Macron wielokrotnie publicznie wzywał Europę do przygotowania się na możliwość obrony Ukrainy bez wsparcia USA. Podkreślał konieczność zwiększenia wydatków na obronność oraz gotowość do podjęcia bardziej zdecydowanych działań, jeśli sytuacja będzie tego wymagała. W tym kontekście 11 marca w Paryżu odbyło się spotkanie szefów sztabów generalnych ponad 30 państw, które mogłyby rozważyć wysłanie sił pokojowych na Ukrainę w przypadku zawarcia porozumienia pokojowego z Rosją oraz udzielenie Ukrainie gwarancji bezpieczeństwa. Rozmawiano także o tym, jak wzmocnić ukraińską armię. Z kolei 12 marca w Paryżu odbyło się spotkanie ministrów obrony Grupy E5, a więc Francji, Niemiec, Polski, Włoch i Wielkiej Brytanii, oraz zaproszonych gości: ministra obrony Ukrainy i przedstawicieli NATO oraz UE.

Francja postrzega Rosję jako realne zagrożenie dla Europy, o czym świadczy zaplanowane na 14 marca spotkanie Emmanuela Macrona z przedstawicielami przemysłu zbrojeniowego. Prezydent Francji jest zdania, że powinien on przejść na produkcję w trybie wojennym. Jeszcze dalej idącym krokiem jest rozważenie rozszerzenia francuskiego parasola nuklearnego na europejskich sojuszników. Ta deklaracja nie tylko potwierdza powagę, z jaką Paryż traktuje rosyjskie zagrożenie, ale także sygnalizuje determinację we wzmacnianiu odstraszania w Europie, wysyłając jasny przekaz zarówno Moskwie, jak i pozostałym państwom NATO.

Podsumowanie

- Według wyliczeń Kiel Institute for the World Economy Francja zajmuje 10. miejsce wśród państw i instytucji udzielających Ukrainie największej pomocy (*total allocation*). Wyprzedza ją m.in. Polska. Zarówno poprzez dostawy sprzętu wojskowego, jak i działania dyplomatyczne Paryż konsekwentnie wzmacnia pozycję Ukrainy w konflikcie z Rosją.
- Francja pod rządami Emmanuela Macrona chciałaby pełnić rolę lidera w kształtowaniu europejskiej polityki obronnej, podkreślając konieczność uniezależnienia się od amerykańskiego parasola ochronnego. Polityka bezpieczeństwa Francji opiera się na dążeniu do wzmacniania europejskiej autonomii strategicznej przy jednoczesnym utrzymaniu relacji transatlantyckich. Pokazuje to ostatnia wizyta Macrona w USA i spotkanie z prezydentem Donaldem Trumpem.
- Emmanuel Macron od początku swojej pierwszej prezydentury promuje europejską autonomię w zakresie bezpieczeństwa, jednak jego postulaty, w tym udostępnienie francuskiego arsenału nuklearnego, pozostają głównie w sferze idei. Mimo apeli o większą odpowiedzialność Europy, Francja sama do niedawna nie spełniała zobowiązań obronnych ([„Komentarze IEŚ”, nr 1123](#)).
- We Francji przez lata konsekwentnie postrzegano zagrożenia hybrydowe, takie jak dezinformacja i cyberataki, jako kluczowe wyzwania dla bezpieczeństwa Francji i UE, a także dążono do budowania mechanizmów obronnych w tym zakresie. W 2024 r. Macron dokonał znaczącej zmiany w postrzeganiu zagrożeń dla bezpieczeństwa UE, podkreślając, że kluczowym warunkiem stabilności Europy jest zakończenie agresji Rosji na Ukrainę.
- Emmanuel Macron jest obecnie najgłośniejszym krytykiem Władimira Putina w przestrzeni publicznej Zachodu. W ciągu ostatnich kilku tygodni wielokrotnie powtarzał, że Rosja jest zagrożeniem nie tylko dla Ukrainy, ale także dla Francji i Europy. Podczas gdy społeczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej, naznaczone doświadczeniami historycznymi, przywykły do tej tezy, na Zachodzie, w tym wśród samych Francuzów, napotyka ona opór. Poglądy Macrona dotyczące większego zaangażowania Francji w politykę bezpieczeństwa Europy, w tym postulat objęcia państw Europy Środkowo-Wschodniej parasolem nuklearnym, budzą sprzeciw również wśród francuskich elit władzy, których znaczna część nie postrzega Rosji jako zagrożenia. Podobnie jak znakomita część francuskiego społeczeństwa.